

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาของโครงการศึกษา

จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นของประเทศไทยในแต่ละปี ส่งผลต่อความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก รวมทั้งสูญเสียบุคลากรที่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาการเกิดอุบัติเหตุได้พยายามหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวหลากหลายวิธี ทั้งในด้านการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ จัดอบรม ประสานความร่วมมือต่างๆ ระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเองและระหว่างภาคประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดปัญหาอุบัติเหตุทางจราจร รวมทั้งรัฐบาลมีนโยบายในการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยเพื่อเป็นส่วนช่วยผลักดันในการรณรงค์ลดอุบัติเหตุอย่างจริงจัง

จากการรณรงค์เรื่องการลดอุบัติเหตุจะเห็นได้ว่าบริเวณหน้าโรงเรียนในเขตชุมชน เป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนนสูง เนื่องจากผู้ที่เข้ามาใช้ถนน ทางข้าม และทำกิจกรรมต่างๆ บริเวณหน้าโรงเรียนหรือสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักเรียน โดยเฉพาะพื้นที่ที่ทำการศึกษเป็นโรงเรียนที่ให้การศึกษาแก่เด็กเล็กเป็นจำนวนมาก “Children are not Adults” เด็กมีการรับรู้ และตัดสินใจได้ช้ากว่าผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ขาดความระมัดระวังในการใช้ถนน ไม่ทราบถึงอันตรายที่จะเข้ามาถึงตัว ในบางครั้งเด็กจะออกมาเล่นบริเวณริมถนนหรือเคลื่อนที่เข้าไปในบริเวณที่มีการจราจรหนาแน่น โดยไม่รู้ตัว รวมถึงการเดินข้ามถนนของเด็กที่ไม่ค่อยระมัดระวัง อันเนื่องจากการที่เด็กไม่สามารถคาดคะเนความเร็วของรถที่สัญจรไปมาและช่องว่างที่เหมาะสมที่สามารถข้ามได้อย่างปลอดภัยได้ด้วยตัวเอง รวมถึงไม่ทราบความหมายของเครื่องหมายจราจร และที่สำคัญไม่สามารถคาดคะเนการเคลื่อนที่ของเด็กได้ จึงอาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุที่ไม่คาดฝันได้ ดังนั้นจึงควรหาวิธีป้องกันเพื่อลดอุบัติเหตุภายในบริเวณ โรงเรียน และสถานศึกษา เพื่อสนองนโยบายของรัฐและเพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาบุคลากรของชาติในอนาคต

การจัดการด้านความปลอดภัยบริเวณ โรงเรียน เป็นกระบวนการหนึ่งในการสร้างสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน ให้เกิดความปลอดภัย โดยทำให้ผู้ขับขี่สามารถประเมินสถานการณ์ล่วงหน้าได้ว่าอาจจะมีเด็กเดินเข้ามาในบริเวณถนนที่มีการจราจรหนาแน่น ซึ่งผู้ขับขี่จะต้องขับขี่ด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ และในขณะเดียวกันยังเป็นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของเครื่องหมายจราจร ให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง นอกจากจะช่วยลดอุบัติเหตุบริเวณโรงเรียน ยังช่วยให้การจราจรบริเวณหน้าโรงเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย การจราจรคล่องตัวไม่ติดขัดอีกด้วย ทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยสาขาวิชาวิศวกรรมขนส่ง จึงขอเสนอการศึกษาการจัดการความปลอดภัยบริเวณ โรงเรียนภายใน จังหวัดนครราชสีมา ในครั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบริเวณ โรงเรียนและสถานศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์

การจัดทำโครงการศึกษาการจัดการความปลอดภัยบริเวณโรงเรียนภายในจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์หลักที่มุ่งเน้นถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน 5 ประการคือ

- 1) เพื่อศึกษาการเกิดอุบัติเหตุบริเวณโรงเรียนตลอดจนเสนอแผนการป้องกัน และแก้ไข
- 2) เพื่อให้การสัญจรของคนเดินเท้าและยานพาหนะในบริเวณโรงเรียนมีการเดินทางที่สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สิน
- 3) เพื่อให้บริเวณโรงเรียน มีแผนงานด้านการจัดการความปลอดภัยบริเวณโรงเรียนและสถานศึกษา นำไปสู่การพัฒนา และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน
- 4) เพื่อให้บริเวณโรงเรียนเป็นต้นแบบแห่งความปลอดภัยสำหรับชุมชนอื่นภายในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา
- 5) สร้างความมั่นใจในภาครัฐที่ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยบริเวณโรงเรียน

1.3 เป้าหมายและขอบเขตการศึกษา

การจัดทำการศึกษาการจัดการความปลอดภัยบริเวณ โรงเรียนภายในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีขอบเขตการศึกษาทั้งหมด 5 ข้อดังนี้

- 1) ขอบเขตของพื้นที่ศึกษาบริเวณ โรงเรียน โดยเน้น โรงเรียนนำร่องซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยเป็นพื้นที่ที่มีสถิติการเกิดปัญหา หรือมีความเสี่ยง โดยพิจารณาร่วมกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบในพื้นที่ศึกษา
- 2) ขอบเขตของพื้นที่ศึกษาบริเวณ โรงเรียน โดยเน้น โรงเรียนบริเวณเขตชุมชนในในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- 3) จัดทำข้อเสนอแนะแผนการจัดการความปลอดภัยบริเวณ โรงเรียน ระยะสั้น โดยมุ่งที่ความปลอดภัยของเด็กนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนที่เดินทางเข้ามาในเขตบริเวณ โรงเรียนและสถานศึกษา มีเป้าหมายให้สามารถลดอุบัติเหตุจนเกิดสภาพที่เรียกว่าเขตปลอดภัย และสภาพการจราจรดีขึ้น
- 4) ประยุกต์ใช้วิธีการยับยั้งจราจร (Traffic Calming) ซึ่งเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมความเร็วของกระแสจราจร และลดอุบัติเหตุได้เป็นอย่างดีโดยทำการออกแบบระบบยับยั้งการจราจร (Traffic Calming) โดยใช้ระบบที่ได้มาตรฐานตามหลักวิศวกรรมจราจร เพื่อเป็นต้นแบบในการดำเนินการวางแผนแก้ไข ปรับปรุง และ ป้องกันปัญหาการจราจร
- 5) ออกแบบระบบป้องกันอุบัติเหตุด้านการจราจรและการขนส่งเพื่อเพิ่มความปลอดภัยแก่การสัญจรของคนเดินเท้าบริเวณ โรงเรียน

1.4 กรอบแนวคิดของการดำเนินงาน

กรอบแนวคิดของการดำเนินงาน แบ่งตามการศึกษาและการประเมินผล ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลการจัดการความปลอดภัยบริเวณโรงเรียน
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยบริเวณโรงเรียน
3. พัฒนากลไกในการติดตามประเมินผล และพัฒนาบุคลากรชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยบริเวณโรงเรียนต่อไปในอนาคต

1.5 ขอบเขตของการดำเนินการโครงการ

การศึกษาจัดการความปลอดภัยบริเวณโรงเรียนภายใน จังหวัดนครราชสีมา จะทำการเก็บข้อมูลในเวลาเช้า 07.00 น.-09.00 น. และเย็น 15.00 น. – 18.00 น. ในบริเวณพื้นที่โรงเรียนนำร่องซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยเป็นพื้นที่ที่มีสถิติการเกิดปัญหา หรือมีความเสี่ยง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ผลการศึกษาการจัดการความปลอดภัยบริเวณ โรงเรียนภายในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- 2) แผนการจัดการความปลอดภัยบริเวณโรงเรียน
- 3) ความเร็วเฉลี่ยในเขตบริเวณโรงเรียนและสถานศึกษาลดลง แต่มีการไหลของการจราจรดีขึ้น
- 4) การสร้างสภาพแวดล้อมบริเวณ โรงเรียน ให้เกิดความปลอดภัย
- 5) เด็กนักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวแทนชุมชน มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องของการใช้ระบบจัดการความปลอดภัยบริเวณโรงเรียน และสถานศึกษา และระบบการยับยั้งการจราจร
- 6) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาบุคลากรของชาติในอนาคต